

حضور تاریخی ما در راستای اربعین حسینی

امام صادق(ع) فرمودند: شخصی که به زیارت قبر حضرت حسین بن علی(ع) می‌رود، زمانی که از اهلش جدا شد با اولین گامی که بر می‌دارد تمام گناهانش آمرزیده می‌شود.

امام صادق(ع) فرمودند: شخصی که به زیارت قبر حضرت حسین بن علی(ع) می‌رود، زمانی که از اهلش جدا شد با اولین گامی که بر می‌دارد تمام گناهانش آمرزیده می‌شود.

۱- بعضی از مسائل ما تحت تأثیر فرهنگ غرب برای ما مسئله شده است، اگر ماوراء زندگی غربی به آن مسائل بنگریم بسیاری از آن‌ها برای ما فرعی می‌شوند. در حالی که مسئله اصلی ما حضور جدی نور تشیع در عالم است و در این رابطه باید از خود بپرسیم به کجا باید نگاه کنیم که کور نباشیم؟

۲- با توجه به این که همیشه تلاش دشمنان اسلام آن بوده که اربعین را بزنند و تأکید ائمه آن است که اربعین زنده بماند، چون اربعین یعنی ادامه‌ی حسین(ع)، شیعه باید بیشترین نگاه را جهت بقای اسلام به اربعین بیندازد تا نسبت به مهم‌ترین عامل بقاء اسلام کور نباشد.

۳- ما باید متوجه روحی باشیم که به اراده‌ی الهی در زمانه‌ی ما در حال جاری شدن است و حرکات و سکنات مردم از آن خبر می‌دهد، تا بتوانیم تأثیرگذار باشیم. همه چیز خبر از آن می‌دهد دوره‌ی بی‌دینی گذشته است و دین‌داران، تاریخ آینده را شکل می‌دهند ولی نه با قرائت روشنفکری غربی، بلکه با قرائت انبیاء که نظر به مردم دارند.

۴- حضور در تاریخی که در حال شکل‌گیری است، حضور در ذیل اراده‌ی خاص الهی است و موجب می‌شود تا از بی‌هویتی که فرهنگ غربی بر ما تحمیل کرده آزاد شویم و این موجب می‌شود که زودتر از زمان خود در تاریخ حضور داشته باشیم، مثل ناامید شدن حضرت امام خمینی «ره» به نهادهای بین‌المللی و امیدواری به مردم برای حضور اسلام در آینده تاریخ. این یک نوع حضور فعال در تاریخی است که شروع شده است.

۵- اگر خواستیم دُن کیشوت زمانه خود نباشیم، باید بفهمیم دست و دل مردم در اربعین‌ها به چه تاریخی اشاره دارد تا گرفتار بی‌تاریخی نباشیم. آنچه می‌توان گفت آن است که شیعه با رجوع میلیونی مردم به اربعین، زودتر از بقیه‌ی ملل، گذشته‌ی چند صدساله سرگردانی خود را بازخوانی می‌کند تا سال‌های غفلت خود از حقیقت را جبران کند.

۶- حرکت حضرت سیدالشهداء(ع) یک تذکر بود به همه‌ی تاریخ که چگونه از ظلمات زمانه می‌توان خود را رها کرد و امروز مردم در حماسه اربعین در ذیل تذکر حضرت سیدالشهداء(ع) به روحی منورند که آن‌ها را از ظلمات فرهنگ اموی جهان استکبار رهایی می‌بخشد و این است معنای حماسه میلیونی راهپیمایی اربعین حسینی.

۷- حماسه اربعین چیزی نیست که از ما شروع شده باشد، امامان ما همه در بزرگداشت اربعین مصر بودند تا معلوم شود حرکتی که حضرت سیدالشهداء(ع) شروع فرمودند یک حرکت عقیم نیست. در این رابطه حضرت عسکری(ع) می‌فرمایند: «عَلَامَاتُ الْمُؤْمِنِ خَمْسٌ؛ صَلَاةُ الْإِحْدَى وَ الْحَمْسِينَ وَ زِيَارَةُ الْأَرْبَعِينَ وَ التَّحْتَمُ فِي الْيَمِينِ وَ تَغْيِيرُ الْجَبِينِ وَ الْجَهْرُ بِ سَمِّ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ». علامت‌های مؤمن پنج چیز است: پنجاه رکعت نماز و «زیارت اربعین» و انگشت در دست راست کردن و پیشانی بر خاک نهادن و «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» را بلندگفتن.

یا این که جابر بن عبدالله انصاری صاحب اسرار آل محمد «ص» می‌داند باید با زیارت حضرت امام حسین(ع) در اربعین نشان دهد آن حرکت، حرکتی نبود که در خود عقیم شود. جابر با این که در آن زمان نابینا است و با این که مسافرت در آن شرایط و با آن وضع از مدینه تا کربلا آن اندازه طاقت‌فرسا است، ولی او متوجه است آن زیارت یک زیارت معمولی نیست همراه با ثواب‌های فردی، بلکه یک حضور تاریخی است در تاریخی که امام حسین(ع) شروع کردند، حضوری است در راستای تقابل با حاکمیت استکباری امویان.

۸- دشمن گمان می‌کرد حسین(ع) را در روز عاشورا به قتل می‌رساند و در کربلا دفن می‌کند ولی خود حضرت خوب می‌دانند چه کاری را در تاریخ انجام دادند، لذا حضرت در آن روز خطاب به لشکر عمر سعد می‌فرمایند: «ثُمَّ أَيُّمُ اللَّهِ لَا تَلْبَثُونَ بَعْدَهَا إِلَّا كَرِيثٍ مَا يُرْكَبُ الْقَرْسُ حَتَّى تَدُورَ بِكُمْ دَوْرَ الرَّحَى وَ تَقْلُقُ بِكُمْ قَلْقُ الْمِحْوَرِ»؛ (اللهوف علی قتلی الطفوف، سید بن طاووس، ص ۹۹) به خدا سوگند که به شما مهلتی بیش از زمان سوار و پیاده شدن یک سوارکار ندهند، تا آن که آسیاب زمان شما را در زیر چرخش خرد کند. و به حضرت زینب(ع) خبر می‌دهند که شما با عزت به شهر خود برمی‌گردید. حادثه‌ی کربلا در ظاهر چیز دیگری را نشان می‌داد ولی حقیقت موضوع در عالم غیب با خط سبزی که داشت چیز دیگری بود.

هلال بن نافع می‌گوید: «إِنِّي كُنْتُ وَاقِفًا مَعَ أَصْحَابِ عُمَرَ بْنِ سَعْدٍ لَعْنَةُ اللَّهِ إِذْ صَرَخَ صَارِخٌ أَبْشَرَ أَبْهَ الْأَمِيرُ فَهَذَا شِمْرٌ قَتَلَ الْحُسَيْنَ(ع) قَالَ فَحَرَجْتُ بَيْنَ الصَّفَيْنِ فَوَقَفْتُ عَلَيْهِ وَ إِنِّ(ع) لِيَجُودُ بِنَفْسِهِ فَوَّ اللَّهُ مَا رَأَيْتُ قَطٍ قَتِيلًا مُضْمَخًا بِدَمِهِ أَحْسَنَ مِنْهُ وَ لَا أُنَوَّرُ وَجْهًا وَ لَقَدْ شَعَلْنِي نَوْرُ وَجْهِهِ وَ جَمَالَ هَيْئَتِهِ عَنِ الْفِكْرَةِ فِي قَتْلِهِ» (اللهوف علی قتلی الطفوف، سید بن طاووس، ص ۱۲۸). با سربازان عمر بن سعد ملعون ایستاده بودم که یکی فریاد برآورد: امیر، مزده، این شمر است که حسین(ع) را کشته، گوید از میان لشکر بیرون شدم و در میان دو صف، بر بالین حسین ایستادم و او در حال جان کندن بود و به خدا قسم هرگز کشته آغشته به

خونی را زیباتر و نورانی‌تر از او ندیدم و من آن چنان مات نور آن صورت و محو جمال آن قیافه شده بودم که متوجه نشدم چگونه او را میکشند.

حضرت سیدالشهداء(ع) آن چنان خود را موفق و پیروز احساس می‌کنند که نه تنها آن همه زخم و شمشیر در مقابل آن پیروزی چیزی به حساب نمی‌آید، بلکه شمشیری که دارد سر مبارکشان را جدا میکند چیزی به حساب نمی‌آورند.

از جمله کسانی که موضوع شادی حضرت سیدالشهداء(ع) را ذکر کرده، خوارزمی در مقتل الحسین(ع) است که می‌گوید: چون شمر بر سینه مبارک حضرت امام حسین(ع) نشست و محاسنش را گرفت و آهنگ کشتن وی کرد، حسین(ع) خندید و گفت: آیا مرا می‌خواهی بکشی؟ آیا مرا مشناسی؟»[۱]

این‌ها همه حکایت از آن دارد که برای امام حسین(ع) افق روشن است و حضرت می‌دانند چه راهی را به سوی بشریت گشوده‌اند.

۹- در حماسه اربعین حسینی و حضور بیست میلیون انسان‌های وفادار به آرمان‌های قدسی امام حسین(ع) و مصمم در پشت‌کردن به فرهنگ یزید، خبر از آن می‌دهد که هویتی از شیعه در حال شکوفائی است و به بهترین شکل می‌خواهد از حیطه جهان استکباری با فرهنگ حضور مردم در صحنه‌ها عبور نماید و این نوع حضور آثار بسیار عمیقی در وجود تک‌تک انسان‌های حاضر در این اقیانوس انسانی خواهد گذاشت و هرکس خود را یک اقیانوس انسان تمدن‌ساز احساس می‌کند.

۱۰- در حماسه اربعین حسینی رفتارهایی از تمدن‌سازی شیعه ظهور می‌کند که هرگز به چشم فرهنگ غربی نمی‌آید، از مردان و زنان محترمی که با پای پیاده خود را به ساده‌ترین شکل در انبوه جمعیت غرق کرده‌اند تا از اثنایت خود هیچ چیز باقی نگذارند تا خادمان زوار که با اندک بضاعت خود در خدمت زوار قرار می‌گیرند همه در حال نشان‌دادن اهدافی برای زندگی دینی هستند و زوار و خدمه می‌خواهند در راستای اهداف بزرگ خود صورت ایثار حسین(ع) را در این صحنه‌ها به ظهور برسانند و با از خودگذشتگی خود به امام حسین(ع) نزدیک شوند و نقش حسینی خود را در این تاریخ به فعلیت آورند.

۱۱- انبوه زائران اربعین حسینی و این همه خدمه زوار همه و همه به خوبی می‌دانند در چه تاریخی قرار دارند و چه تمدنی از طریق آن‌ها در حال وقوع است. اینان به دنبال دستور خداوند به رسولش هستند که فرمود: «فَاسْتَقِمُّ كَمَا أُمِرْتُ وَ مَنْ تَابَ مَعَكَ» خودت و همراهانت در راستای رسالتی که دارید پایداری و مقاومت کنید و استکبار جهانی را در موضع متهم قرار دهید و روشن نمایید عقیده توحیدی باید در تاریخ، حضور فعال داشته باشد.

۱۲- شهدای کربلا به حاکمیت جهانی اسلام فکر می‌کردند و به نجات بشریت از جهالت و حیرت ضلالت، [۲] و امروز در حماسه اربعین حسینی همان نگاه به صحنه آمده است تا در همایش بیست میلیونی مردمی معلوم شود شیعه تا چه اندازه قدرت تمدن‌سازی جهت به صحنه آوردن قدسی‌ترین تمدن را دارد.

۱۳- پیاده‌روی اربعین حسینی با وجود خطراتی که یزیدیان ایجاد می‌کنند، عظمت عزم شیعه را در ادامه راه حسین(ع) بیشتر نشان می‌دهد و شیعه می‌داند که با هر قدمی که برمی‌دارد یک حسنه برای او ثبت می‌شود و یک سیئه از او زدوده می‌شود «و رَفَعَ لَهُ دَرَجَةً» و درجه‌ای بر شخصیت معنوی او افزون می‌گردد. زیرا وارد عالمی شده که عشق حسین(ع) برای او ایجاد کرده.

۱۴- همان‌طور که امام عسکری(ع) فرمودند زیارت اربعین تثبیت هویت شیعه‌بودن شیعیان است و این‌که تأکید دارند با پای پیاده این زیارت انجام گیرد؛ خبر از آن می‌دهد که بنا است حماسه‌ای در ذیل ارادت به امام حسین(ع) و فرهنگ عاشورایی آن حضرت ظهور کند و شرایط هرچه بهتر تحقق آن هدف، امروز به خوبی فراهم شده است. در روایت داریم: «عَنْ عَلِيِّ بْنِ مِثْمُونٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (ع)، قَالَ: يَا عَلِيُّ! زُرْ الْحُسَيْنَ وَ لَا تَدْعُهُ. قَالَ: قُلْتُ مَا لِمَنْ أَتَاهُ مِنَ الثَّوَابِ؟ قَالَ: مَنْ أَتَاهُ مَا شِئَا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ خَطْوَةٍ حَسَنَةً وَ مَحَى عَنْهُ سَيِّئَةً وَ رَفَعَ لَهُ دَرَجَةً. فَإِذَا أَتَاهُ، وَكَلَّ اللَّهُ بِهِ مَلَكَيْنِ يَكْتُبَانِ مَا حَرَجَ مِنْ فِيهِ مِنْ خَيْرٍ وَ لَا يَكْتُبَانِ مَا يَخْرُجُ مِنْ فِيهِ مِنْ شَرٍّ وَ لَا غَيْرَ ذَلِكَ. فَإِذَا انْصَرَفَ وَ دَعُوهُ وَ قَالُوا: يَا وَلِيَّ اللَّهِ مَغْفُورًا لَكَ أَنْتَ مِنْ حِزْبِ اللَّهِ وَ حِزْبِ رَسُولِهِ وَ حِزْبِ أَهْلِ بَيْتِ رَسُولِهِ، وَ اللَّهُ لَا تَرَى النَّارَ بَعِثْنَاكَ أَبَدًا وَ لَا تَرَكَ وَ لَا تَطْعَمُكَ أَبَدًا».

علی بن میمون صائغ، از حضرت امام صادق(ع) نقل کرده که آن حضرت فرمودند: ای علی! قبر حسین(ع) را زیارت کن و ترک مکن. عرض کردم: ثواب کسی که آن حضرت را زیارت کند چیست؟ حضرت فرمودند: کسی که پیاده زیارت کند آن حضرت را، خداوند به هر قدمی که برمی‌دارد، یک حسنه برایش نوشته، و یک گناه از او محو می‌فرماید، و یک درجه مرتبه‌اش را بالا می‌برد. و وقتی به زیارت رفت، حق تعالی دو فرشته را موکل او می‌فرماید که آنچه خیر از دهان او خارج می‌شود را نوشته و آنچه شر و بد می‌باشد را ننویسند. و وقتی برگشت با او وداع کرده و به وی می‌گویند: ای ولی خدا! گناهانت آمرزیده شد. و تو از افراد حزب خدا و حزب رسول او و حزب اهل بیت رسولش می‌باشی، به خدا قسم! هرگز تو آتش را به چشم نخواهی دید و آتش نیز هرگز تو را نخواهد دید و تو را طعمه‌خود نخواهد نمود. (کامل الزیارات، ص ۱۳۴)

عنايت داشته باشید حضرت صادق(ع) چگونه روشن می‌کنند وقتی انبوه شیعیان با نظر به زیارت امام حسین(ع) مسافت‌های طولانی را پیاده طی می‌کنند به چه برکاتی نایل می‌شوند و با انس ملائکه الله با آن‌ها چه انسان‌های فرهیخته‌ای که حاصل آن زیارت و آن پیاده‌روی است به جامعه برمی‌گردند. ملائکه به او خطاب می‌کنند: «یا ولی الله» آیا کسانی که شایسته‌ی چنین خطابی می‌شوند و با غفرانی که نصیب آن‌ها می‌شود و یک نحوه عصمت در شخصیت آن‌ها پدید می‌آید، دیگر انسان‌های معمولی خواهند بود؟ یا انسانی هستند با مسئولیت ساختن جهانی سراسر پاکی و ایمان؟

در روایتی دیگر حضرت صادق(ع) روشن می‌کنند وقتی زائر حسین(ع) پیاده به زیارت حضرت می‌رود، قبل از رسیدن به کربلا با پاک‌شدن از گناهانش و افزون‌شدن حسناتش در مقام انس با خدا قرار می‌گیرد و چون به حائر و حواشی قبر مبارک حضرت

رسید، به مقام مصلحین برگزیده می‌رسد که دغدغه اصلاح جوامع بشری را دارند و چون زیارت او به اتمام رسید، به مقام فائزین و پیروزمندان صحنه تمدن‌سازی نایل می‌شود و حرکات او حتماً به نتیجه لازم خود می‌رسد تا آنجایی که رسول خدا(ص) از طریق ملائکه الله به او سلام می‌رسانند که تمام موانع تو در رابطه با انس با خدا برطرف شده. راستی را انسان تا کجا باید صعود کند که رسول خدا(ص) یعنی انسانی که در فتح تاریخ جاهلیت تا آن اندازه پیروز شد، به او سلام برساند و او را از خودش بداند. آری حماسه اربعین حسینی ادامه همان فتح تاریخی است که رسول خدا(ص) پایه‌گذاری فرمودند: اصل روایت این است: «عَنْ الْحُسَيْنِ بْنِ ثَوْبَرٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (ع) : يَا حُسَيْنُ! مَنْ حَرَجَ مِنْ مَثَلِهِ يُرِيدُ زِيَارَةَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ (ع) إِنْ كَانَ مَاشِيًا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَسَنَةً وَ مَحَى عَنْهُ سَيِّئَةً حَتَّى إِذَا صَارَ فِي الْحَائِرِ كَتَبَهُ اللَّهُ مِنَ الْمُصْلِحِينَ الْمُتَتَجِّينَ حَتَّى إِذَا قَضَى مَتَاسِكَهُ كَتَبَهُ اللَّهُ مِنَ الْفَائِزِينَ حَتَّى إِذَا ارْتَدَّ الْإِنصِرَافَ أَتَاهُ مَلَكٌ فَقَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ (ص) يَقْرُوكَ السَّلَامَ وَ يَقُولُ لَكَ: اسْتَأْنِفِ الْعَمَلَ فَقَدْ غُفِرَ لَكَ مَا مَضَى». حسین بن ثویر می‌گوید: امام صادق(ع) فرمودند: ای حسین! کسی که از منزلش بیرون آید و قصدش زیارت قبر حضرت حسین ابن علی(ع) باشد. اگر پیاده رود، خداوند منان به هر قدمی که برمی دارد یک حسنه برایش نوشته و یک گناه از او محو می‌فرماید. تا زمانی که به حائر برسد و پس از رسیدن به آن مکان شریف حق تبارک و تعالی او را از رستگاران قرار می‌دهد. تا وقتی که مراسم و اعمال زیارت را به پایان برساند که در این هنگام او را از فائزین محسوب می‌فرماید. تا زمانی که اراده‌ی مراجعت نماید در این وقت فرشته‌ای نزد او آمده و می‌گوید: رسول خدا(ص) به تو سلام می‌رساند و به خطاب به تو می‌فرماید: از ابتداء عمل را شروع کن، تمام گناهان گذشته‌ات آمرزیده شد. (کامل الزیارات، ص ۱۳۲)

حضرت صادق(ع) یعنی پایه‌گذار هویت تشیع در روایتی دیگر روشن می‌کنند که چگونه قدم‌هایی که انسان به سوی زیارت امام حسین(ع) برمی‌دارد به او قدرت تصرف در کل جهان را می‌دهد و خداوند تمام تقاضای او را برآورده می‌کند. روایت این است: «عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (ع) قَالَ: إِنْ الرَّجُلَ لِيَخْرُجَ إِلَى قَبْرِ الْحُسَيْنِ (ع) فَلَهُ إِذَا حَرَجَ مِنْ أَهْلِهِ بِأَوَّلِ خُطْوَةٍ مَغْفِرَةٌ ذُنُوبِهِ، ثُمَّ لَمْ يَزَلْ يُقَدِّسُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَتَّى يَأْتِيَهُ إِذَا أَتَاهُ تَجَاوَزَ اللَّهُ تَعَالَى فَقَالَ: عَبْدِي سَلْنِي أُعْطِكَ؛ ادْعُنِي أُجِيبَكَ؛ اطْلُبْ مِنِّي أُعْطِكَ، سَلْنِي حَاجَةً أَقْضِيهَا لَكَ قَالَ وَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (ع) : وَ حَقَّ عَلَى اللَّهِ أَنْ يُعْطِيَ مَا بَدَلَ». (وسائل الشيعة، ج ۱۴، ص: ۴۲۱) امام صادق(ع) فرمودند: شخصی که به زیارت قبر حضرت حسین بن علی(ع) می‌رود، زمانی که از اهلش جدا شد با اولین گامی که بر می‌دارد تمام گناهانش آمرزیده می‌شود.

سپس با هر قدمی که برمی‌دارد پیوسته تقدیس و تنزیه شده تا به قبر برسد. و هنگامی که به آنجا رسید حق تعالی او را خوانده و با وی مناجات نموده و می‌فرماید: بنده من! از من بخواه تا به تو اعطاء نمایم، من را بخوان تا اجابت نمایم، از من طلب کن تا به تو بدهم، حاجتت را از من بخواه تا برایت روا سازم. راوی می‌گوید، امام(ع) فرمودند: و بر خداوند متعال حق و ثابت است آنچه را که بذل نموده اعطاء فرماید.

تفاوت درجه نتیجه در روایات فوق، به تفاوت درجه‌ی عزم و تصمیمی دارد که زائران در جان خود پرورانده‌اند.

[۱] - مقتل الحسين(ع)، خوارزمی، ص ۳۹ تا ۴۲، نقل از کتاب «امام حسین(ع) از محمد جعفر طبسی، ترجمه‌ی عبدالحسین بینش، ص ۳۸۱.

[۲] - در زیارت اربعین اظهار می‌دارید: «السلامُ على ولي الله و حبيبه» تا آنجا که می‌گویید: «و بذلَ مُهْجَتَهُ فَيْكَ لَيْسَتْ تَقْدَرُ عِبَادَتَكَ مِنَ الْجَهَالَةِ وَ حَيْرَةِ الضَّلَالَةِ».

منبع: سایت گروه فرهنگی المیزان